

СОЛОПЕНКО Максим Євгенович,
курсант другого року навчання курсу
№4 факультету забезпечення
державної безпеки, 213 навчальної
групи, Київський інститут Національної
гвардії України

Науковий керівник:

КОЗАК Валентина Андріївна,
кандидат філологічних наук, доцент
кафедри мовної підготовки, Київський
інститут Національної гвардії України

РОЛЬ КОНСТРУКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ЗАПОБІГАННІ КОНФЛІКТАМ У СЕРЕДОВИЩІ КУРСАНТІВ

Ефективна комунікація є фундаментальним елементом успішного функціонування будь-якого військового колективу, особливо в середовищі курсантів, де формуються майбутні військові лідери. В умовах інтенсивної підготовки та постійної взаємодії між курсантами виникає потреба у встановленні та підтримці конструктивного діалогу, що сприяє запобіганню конфліктних ситуацій та створенню сприятливого навчального

середовища (2). Важливість правильної комунікації для збереження гармонії в групі курсантів неможливо переоцінити. Військове середовище характеризується чіткою ієрархією, дисципліною та необхідністю швидкого прийняття рішень, що вимагає від курсантів розвинених комунікативних навичок (7). Ефективна комунікація не лише допомагає уникнути непорозумінь, але й сприяє формуванню міцних професійних зв'язків та підвищенню загальної ефективності навчального процесу.

Психологічний компонент комунікації відіграє важливу роль у формуванні здорового мікроклімату в курсантському середовищі (5). Розуміння психологічних механізмів спілкування допомагає курсантам краще усвідомлювати власні комунікативні патерни та адаптувати їх відповідно до ситуації. Важливою складовою є усвідомлення впливу особистісних характеристик на стиль спілкування та вміння враховувати індивідуальні особливості співрозмовника. Також ми маємо виокремити важливість впливу невербальної та вербальної комунікації на взаєморозуміння серед курсантів (9). Жести,

міміка, постава та тон голосу можуть як посилити, так і послабити ефект словесного повідомлення. У військовому середовищі, де чіткість та однозначність комунікації мають першорядне значення, вміння правильно використовувати невербальні сигнали стає критично важливим навиком.

Активне слухання виступає основою конструктивного діалогу та є необхідною умовою ефективної комунікації (3). Воно передбачає не лише сприйняття інформації, але й демонстрацію уваги та розуміння через відповідну реакцію. Активне слухання допомагає курсантам краще розуміти потреби та позиції один одного, що значно знижує ймовірність виникнення конфліктів. Особливу увагу варто приділити формуванню культури спілкування у військовому колективі (9). Це включає дотримання правил військової ввічливості, використання відповідної термінології та збереження субординації при спілкуванні. Правильно сформована культура спілкування створює основу для ефективної взаємодії між курсантами різних курсів та звань.

Забезпеченню ефективної комунікації сприяє емоційний інтелект курсанта (6). Здатність розпізнавати власні емоції та емоції інших, керувати ними та використовувати цю інформацію для побудови конструктивного діалогу є важливим навиком для курсантів. Розвинений емоційний інтелект допомагає запобігати ескалації конфліктів та знаходити взаємовигідні рішення. Принципи толерантності та взаємної поваги є основоположними у формуванні здорового комунікативного середовища (8). Розуміння та прийняття різних точок зору, культурних особливостей та індивідуальних відмінностей створює атмосферу довіри та взаємоповаги. Це особливо важливо в курсантському середовищі, де навчаються представники різних регіонів та культурних традицій.

Роль командира або старшого курсанта у забезпеченні конструктивної комунікації є визначальною (7). Лідер повинен демонструвати приклад ефективного спілкування, вміти вчасно виявляти потенційні конфлікти та володіти методами їх вирішення. Фактором лідерства є здатність створювати атмосферу відкритого діалогу та взаємної підтримки. Значну

роль у формуванні комунікативної компетентності відіграє система підготовки та навчання курсантів (4). Важливо забезпечити систематичне проведення тренінгів та практичних занять, спрямованих на розвиток комунікативних навичок та вмій вирішення конфліктних ситуацій.

Конфліктні ситуації в курсантському середовищі можуть виникати з різних причин, але найчастіше вони є результатом неефективної комунікації (1). Розуміння типових причин конфліктів та володіння методами їх попередження дозволяє суттєво знизити їх кількість та інтенсивність. Вирішення конфліктів через конструктивну комунікацію вимагає системного підходу та володіння спеціальними навичками (10). Важливо вміти вести переговори таким чином, щоб знаходити рішення, які задовольняють усі сторони конфлікту. Це передбачає вміння слухати, аналізувати ситуацію та пропонувати компромісні варіанти.

Розвиток комунікативних навичок є невід'ємною частиною професійного становлення курсантів. Здатність ефективно спілкуватися, запобігати конфліктам та вирішувати їх

конструктивним шляхом є важливою складовою професійної компетентності майбутніх офіцерів (2). Постійне вдосконалення комунікативних навичок сприяє не лише особистісному зростанню, але й підвищенню ефективності військової організації в цілому.

Список використаних джерел:

1. Бандурка А.М., Друзь В.А. Конфліктологія: навчальний посібник для вузів. Харків: Фоліо, 2020.
2. Васильєв С.П. Психологія військового колективу: підручник. Київ: НАОУ, 2021.
3. Дубровський І.М. Соціально-психологічні основи менеджменту: навчальний посібник. Харків: НТУ "ХПІ", 2019.
4. Ємельяненко Л.М. Конфліктологія: навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2020.
5. Карпенко З.С. Психологія міжособистісного спілкування: підручник. Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ, 2019.
6. Ложкін Г.В. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика. Київ: Професіонал, 2021.

7. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління: навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2020.
8. Пірен М.І. Конфліктологія: підручник. Київ: МАУП, 2019.
9. Тимошенко Н.Л. Корпоративна культура: діловий етикет: навчальний посібник. Київ: Знання, 2020.
10. Цюрупа М.В. Основи конфліктології та теорії переговорів: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2021.